

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 9362/1911 Pl.

Notificare oficială.

Să aduce la cunoștința celor interesați, că din 1 Septembrie a. c. începând, taxele seminariale s'au urcat pentru interniști dela 320 cor. la 360 cor., iar pentru externiști dela 50 cor. la 100 cor.

Consistorul arhiepiscopalean.

Inceputul și sfârșitul.

De Dr. I. Broșu.

II.

Ce ne spune știința naturală despre natură în toată întregime ei? Toată natura împrejurul nostru, deasupra și sub noi, se află în mișcare, în activitate; pretutindeni întâlnim lucrare și putere. Chiar și aceea ce numim noi lumină și sunet, căldură, magnetism, electricitate și radioactivitate, sunt rezultate ale mișcării și manifestării ale unei puteri și energii active. Universul este întotdeauna un atelier uriaș. Materiile dimpreună cu puterile, cari sunt împrăștiate în ele, lucră în el și primesc felurite forme. Materiile, lucrând produc căldură, căldura se schimbă în electricitate, electricitatea în lumină. În mișcare, și lumina în căldură. Avem de a face prin urmare cu un proces circular de schimbări, fără de răpaus. *Nimic nu se pierde, nici din materie, nici din putere, și nici din energie.* Cantitatea materiei și a energiei din univers rămâne constantă.

Aceasta este o lege fundamentală a științei naturale, dovedită prin experiență. Dar tot atât de neresistibilă mai este și o altă lege, iar a științelor naturale, și anume: *Calitatea energiei din lume nu rămâne constantă; scăzând mereu, pe încetul dar sigur, va putea presta lucru în măsură tot mai mică.* De ce? Tocmai pentru că prin uriașă energie și muncă ce se desvoltă în univers se produce căldură, iar căldura se

răcește cu câteva grade între marginile universului, și astfel aceea ce s'a răcit odată nu se mai poate schimba în lucrare, rămânând în consecință neîntrebuitabilă, adică un capital mort.

Cu cât îmbătrânește mai mult această mașină uriașă, pe care o numim univers, cu atât se micșorează, nu cantul puterilor pe cari le conține, dar cantul puterilor active din el. Lumea se îndreaptă încet, dar cu necesitate, așa, că noi oamenii nici n'o simțim, cătră un stadiu, în care nu va mai fi nici mișcare, nici activitate, și nici viață, ci o liniște de moarte vecinică, o liniște înghețată, până când un alt factor extern nu va aduce-o din nou în alt stadiu. În clipa aceea ultimă atelierul a încetat să se mai miște și ciasul lumii și-a împlinit cursul său.

Aceasta este o ipoteză, ipoteza vestitului fizician *Clausius* din Bonn, împotriva căreia nu va putea ajuta nimic, nici o conglomerare eventuală de căldură artificială, și nici chemarea în ajutor a sutelor de sisteme solare, ca să împrumute și să toarne în vinele sistemului nostru solar viață, pentru că toate câte le vedem cu ochii, și toate câte nu le vedem, ci și le poate imagina numai cea mai puternică fantazie de poet, sunt predestinate din vecinicie acestei morți de ghiață eterne. Cât de frumos exprimă aceeași idee și *Emineescu* în Satira I când exclamă: „*Ca și frunzele de toamnă, toate stelele — au perit!*”

Energia din univers tinde prin urmare, după ce a lucrat și s'a întrebuit odată, cătră un sfârșit. Qualitatea ei de muncă și energie are o margine satorită. Dar acesta este un semn; că *cantitatea* acestei energii nu este infinită, căci dacă ar fi nemărginită, atunci nu s'ar putea termina în activitatea ei niciodată. *Energia din univers e finită:* aceasta este primul rezultat al contemplării naturii. Lângă el mai urmează apoi încă unul, și anume: *energia din u-*

nivers nu poate fi în activitatea sa eternă.

Dacă ar fi din etern, atunci ar fi trebuit să se fi terminat de mult în activitatea ei. Nefiind prin urmare terminată, e un semn, că mișcarea și activitatea ei a avut un început. Mișcarea și activitatea nu pot fi eterne. Iar dacă nu sunt eterne, în cazul acesta universul s'a aflat odinioară într-o stare de răpaos, cătră care tinde din nou. Cine l-a pus prin urmare în mișcare? S'a mișcat poate materia de sine? Faptul acesta este tot atât de puțin probabil, ca și când am presupune, că un cias s'a pornit de sine; și mai avem pe lângă asta o lege, care spune, că fiecare corp — așadar și universul — rămâne atâta timp în stare de răpaos, până când nu este silit de oarecari puteri active externe, ca să-și schimbe starea în care se află. Trebuie să existe în consecință o *putere afară din univers*, care să fi deșteptat energia adormită din el și să fi topit puterile, cari se aflau în el într-o stare de ghiață. Aici n'avem de a face cu un cias, ce bate din eternitate. Orologiul acesta sta odată pe loc și se va opri din nou, — astfel ne învață științele naturale. Universul cu toate puterile lui uriașe nu-și poate ajuta nimic, de oarece depinde și el de altul. Nu aflăm prin urmare aici o urmă sigură a aceluia, pe care îl numim Dumnezeu, și în care au crezut din cei mai tineri ani ai copilăriei sufletele noastre?

Ce nu e în stare însă știința naturală să ne spună despre univers și totuși am vrea să știm? Ea nu știe de unde își are originea universul, care s'a aflat odinioară într-o completă liniște, până când n'a fost pus de o altă putere din afară în mișcare, și până când, revenind din nou în aceeași stare, să fie mișcat poate, — aceasta n'o știe nici o știință — iarăși tot de aceeași forță ca mai înainte. Care e originea acestui admirabil univers, cu

toate ale lui energii dormitane? De unde vine? Kant-Laplace a stabilit ipoteza, că la început totul era un glob necuprins și nemișcat de gaz. Astfel însă nu s'a resoluat de loc chestiunea, că de unde au fost gazurile? Trebuie căutată originea materiei originale a gazurilor. Sunt poate așa numiții electroni, părțile originale constitutive ale tuturor lucrurilor? Ori și cum ni s'ar răspunde, totuși ne rămâne încă o întrebare nerăspunsă, și anume, că de unde e materia?

Și tocmai aceasta am vrea s'o știm mai mult.

Unii susțin, că materia e eternă, și prin urmare e superfluu a ne mai interesa de originea ei. Ea există! Dar bine, e așa de ușor de priceput, că există? Și e așa de ușor a afirma, că există, tocmai în forma pe care o vedem, dimpreună cu forțele inerente și nu în altă formă? Nu. Ea nici n'ar trebui și n'ar putea fi chiar, numai în forma în care există azi. Materia e contingentă. Nu ne putem absolut de loc clarifica faptul, că lumea e necesară; și dacă vine și ne spune cineva, că există, eu dimpotrivă, voi întreba cu mai multă insistență, ei bine, de ce există? Trebuie să fie, și trebuie să fie tocmai astfel? Nu, universul nu-i de loc necesar. Știința naturală, și în general toată știința, nu poate pe nici o cale argumenta necesitatea lumii; și noi, oamenii, totuși am voi atât de mult să știm, că *de ce* există? Teologul protestant *Rudolf Otto* susține cu tot dreptul următoarele: „*Rățiunea noastră nu se poate liniști cu răspunsul, că lumea există numai din întâmplare. Rățiunea pretinde neîncetat ceva absolut necesar, ca pe un fundament statornic al ființei lumii, care nu-i necesară.*” (Naturalistische und religiöse Weltansicht. 1909, pag. 49).

Aceasta este un adevăr al argumentului cosmologic, pe care nu-l poate mișca din loc nici Kant, și nici unul din dușmanii lui.

FOIȘOARĂ.

Comori în orient.

— Cele mai nouă săpături. —

Poate că nici o altă țară din lume nu ascunde în pământul său atâtea bogății istorice îngropate, cum ascunde Turcia, care pe fiecare centru pătrat din teritoriul ei poartă urme de mare interes pentru lămurirea faptelor din trecut.

Ținând seamă de aceasta, noul regim turcesc a întreprins cercetări arhiologice într-o largă măsură, cheltuind sume colosale.

Pentru desgroparea tuturor antichităților, guvernul turc a numit o comisiune specială, pusă sub conducerea grecului erudit în ale arheologiei *Kosmidi Efendi*.

Comisiunea aceasta este însărcinată să facă săpăturile necesare acolo unde orde că s'ar găsi lucruri importante istorice, dar în același timp are și obligațiunea să cerceteze și aranjeze materialul extrem de bogat din arhiva *Ildiz Kioskului*, precum și din alte arhive turcești, cari sub regimul vechiu erau ca totul inaccesibile.

Ceea ce a putut fi descoperit până acum în arhiva din *Ildiz-Kiosk* este de

mare importanță și pentru turoi, căci ei, după cum se știe, n'au încă scrisă o istorie specială bazată pe dovezi pozitive și cercetări minuțioase.

De oamdată comisiunea a descoperit documentele, cari constituiau corespondența dintre vechii sultani cu stăpânitorii Persiei și Arabiei, cu Hanii din Crimeia, cu autocrații din Mongolia, Caucazia și India, și în această corespondență se găsesc pagini de mare interes.

Corespondența secretă cu statele europene este încheiată prin ultimele scrisori ale lui *Abdul-Hamid*, scrise chiar în ejanul detronării sale. Din cauza caracterului intim al acestei corespondențe, cât și a multor particularități de stil, o bună parte nu va fi dată publicității. S'a publicat însă ceva din scrisorile sultanilor cu domnitorii europeni din sec. XV și XIV. Așa spre exemplu este în interesantă corespondența lui *Frederich cel Mare*, în care acesta caută să dovedească turoilor necesitatea împărțirii Poloniei, anunțându-i în același timp de pregătirile de războiu ale Austriei la granița din spre Turcia.

Apoi iarăși sunt foarte multe documente, în cari se vorbește despre războaiele avute cu rușii, în cari se desvăluiesc cu prisosință toate intrigile și provocările rușilor, și cari vor scoate la iveală adevărata tactică a diplomației rusești.

De asemenea în această arhivă a *Ildizului*, după cum spune ziarul turcesc *Al-Ich-Ram*, s'a găsit și o evanghelie, care datează dela anul 41 al erei creștine. Evanghelia aceasta nu are valoare pentru istoria turcească, și de aceea numitul ziar sfătuiește pe guvernul turcesc să o vândă vre-unui stat creștin pentru 50.000 lire sterline.

Dar Turcia va vinde, nu numai această evanghelie, ci și multe alte lucruri găsite, din prețul cărora are de gând să reorganizeze flota de război și să îndrepteze finanțele sdruncinate ale imperiului.

Săpăturile s'au făcut cu multă hărnicie în Siria și Palestina. S'au descoperit lucruri demne de atențiunea celor mai erudiți istorici în *Sebastia* (Samaria), care acum nu este altceva decât un sătuleț sărac și prin exteriorul său nu tradează treoutul glorios al *Sebastiei* de odinioară, capitala fostului regat samaritan.

Coloanele găsite arată, că *Sebastia* era capitala Iudeii încă dela 925 înainte de *Cristos*, și că fiind distrusă, a fost reînălțată de *Irod*, dându-i numele de „*Augusta*”, în cinstea împăratului dela Roma.

Aici împărăteasa *Elena* ridică o biserică frumoasă, pe care turoii au prefăcut-o în moschee. Dar ceva mai important decât acestea este aflarea închisorii

lui *Ioan Botezătorul*. A'ât închisoarea aceasta, cât și palatul lui *Irod*, n'au atras atențiunea nimănui până la începerea săpăturilor, cu toate că populațiunea de acolo vorbea mereu de temnița lui „*Nebi-Iahia*”, iar învățații europeni nu aveau nici o cunoștință de locurile acestea.

La 1890 *Sadio Pașa* călătorește prin Palestina și observă rămășițele istorice de pe aici. Răscumpără închisoarea lui *Ion Botezătorul* și alte lucruri, tot așa de importante, cari erau proprietate particulară, și pune să se clădească geamia de oare am vorbit, că poartă numele de *Ioan Botezătorul*, (turcește *Nebi Iahia*) tot atât de respectat de musulmani ca și de creștini.

Intrarea în această geamie se face prin câteva trepte, într-o săpătură adâncă subterană, boltită totă cu piatră, fără să aibă nici o deschizătură pentru aer sau lumină. Această săpătură era vechea închisoare din timpul lui *Irod*, unde a fost ținut și *Ioan Botezătorul*.

Și înainte, dar mai ales acum, s'a pus iarăși întrebarea, de ce *Ioan Botezătorul* a fost decapitat în *Sebastia*, ori în *Maherone*, de unde fusese adus? *Evangelia* nu spune nimic în această priviță, iar *Iosephus Flavius*, care se pretinde martor ocular, susține, că tăierea capului a avut loc în *Maherone*. Cei mai mulți însă sunt înclinați să creadă, că actul neougetat al lui *Irod* a avut loc în *Sebastia*, pentru că

Astfel științele naturale, prin acelea ce ni le spun sigur despre începutul și finalul mișcării din univers, și prin acelea ce nu le știu spune despre originea și cauza existenței lui, așa cum pretinde zilnic rațiunea, ne întăresc convingerea, că există o putere dincolo de lume, care a pus-o în mișcare, și nu numai atât, dar care a și creat-o și a investit-o în un scop măreț. Este acea putere, pe care în copilăria noastră o numeam cu dulceață Dumnezeu, ce cu o grandioasă energie și forță stăpânește peste miriadele strălucitoare în noapte de lumi, cu mult mai mari decât acelea, pe care le vedem și le cunoaștem. Înaintea lui cădem la pământ și buzele curățite ca de carbunele ce a atins odinioară gura profetului rostesc: „Lăudă-mu-te Dumnezeule! Cătră tine strigăm, ca și porumbea din ghiarele vulturului; cătră tine strigăm, ca și gazela pe care a sfâșiat-o tigru; cătră tine strigăm, ca și rândunica, ce trecând peste mare, de oboseală sta să se înecoze, atingând apa cu aripile. Dumnezeule, puterea ta o preamărim. Înaintea ta se prosternă universul și te chiamă. Amin“.

Trei zile vacanță. Trei zile, Duminecă, Luni și Marți, dieta nu a ținut sedințe. Astăzi însă se continuă în dietă cu votările nominale, cu citirea petițiilor prezentate dietei și cu alte comediti sevărite pe cheltuielile țării, care tot mai energic se pronunță în contra jocului frivol pe care l'a înscenat opoziția independentă în dietă. Mai multe comitate și mai multe orașe s'au pronunțat adecă de nou în contra obstrucției, condamându-o cu asprime.

Retragerea baronului Schönaich. Se telegrăfăză dela Viena, că Duminecă a fost primit în audiență, la Ischl, din partea Majestății Sale, generalul *Marterer*, șeful cancelariei militare de cabinet. Audiența aceasta stă în legătură cu retragerea baronului *Schönaich* din postul de ministru de războiu. Se crede, că generalul *Marterer* a primit misiunea dela Majestatea Sa de a comunica baronului *Schönaich* hotărârea definitivă a Majestății Sale, cu privire la demisionarea sa. Se așteaptă acum, ca baronul *Schönaich* să se prezinte în curând înaintea Majestății Sale, pentru a-și da demisia.

Conferențele preoțești.

— Păreri din afară. —

Pe lângă toată aparența, privită prin prizma defectuoasă a cunoștinței mai aprofundate de cauză, că oficiul statului preoțesc ar fi una din cele mai ușoare și comode ocupațiuni: de cătră toți bărbații luminați și profund văzători a fost totdeauna și este și astăzi constatată adevărul, că oficiul și chemarea preoției e cea mai grea direcție dintre toate direcțiile.

aloi el își avea reședința și aici a făcut petrecerea, când i s'a cerut capul Botezătorului, care în urma poruncii lui a fost adus imediat.

În Sebastia se păstrează și rămășițele bisericii clădite de Sf. Elena, pe locul unde a fost îngropat corpul lui Ioan Botezătorul. Cu toate că aici a fost ridicată geamă, totuși au rămas destule urme, cunoscute de marmoră, sculpturi și picturi, cari arată măreția bisericii sf. Elena. Lăcașul acesta a avut o lungime de vre'o 46 metri și lățimea de 32.

În Sebastia lucrează acum mai mult de 700 lucrători, cari fac săpături sub conducerea unor încercări arheologice. Rezultatele sunt prețioase și a început să iasă bine la lumină vechiul palat cu coloanele și zidurile lui.

Lucrătorii sunt puși sub controlul unui funcționar turc, dar cu toate acestea multe din obiectele mărunte găsite sunt ascunse și apoi vândute turiștilor, cari au început să sosesco în mare număr, din toate părțile Europei, și chiar ale Americii.

Toate sunt fotografiate de un profesor german, iar fotografiile trimise în Germania.

Unul dintre vizitatori i-a cerut câteva fotografii iar el i-a răspuns, că n'are dreptul, nu numai să dea, dar nici chiar să arate acele fotografii. Dacă cineva vrea să cerceteze amănunțit descoperirile, trebuie să se adreseze societății arheologice

toriile instituite cu anumite scopuri în societatea omenească.

Privind oficiul și chemarea preotului cu ochii laicului în cauză, adecă numai din puncte de vedere materialistice și lumești, din punctele de vedere dominante în cercul îngust al celor cinci simțuri, cari sunt cântărețurile lumii materiale, — foarte natural, că oficiul preotului e ușor, e comod!.. În Dumineci și sărbători 2—3 ciasuri „de oficiu“, încolo „timp liber“... Îngropăciunile și alte ceremoniale... „timp măritat scurt și plătit bine“... 4—5 cor. pe ciaz.

Mai multă oficioșilor altor direcții închină oficiului lor $\frac{3}{4}$ și chiar $\frac{4}{5}$ ale timpului, rămânându-le timp liber abia $\frac{1}{4}$ ori $\frac{1}{5}$, în vreme ce preotul abia consacrașă oficiului său 1/20-a parte din tot timpul anului...

În acest greșit înțeles apăsând chemarea preoțească, fără îndoială, că ea să prezintă „în comoditate“ și „ușurință“ superioară tuturor altor funcțiuni. Privind însă starea faptică a lucrului prin prizma cunoașterii îndestulătoare de cauză, lucrul apare totmai invers: oficiu mai greu, ocupație mai intensă și fără întrerupere nu există alta, ca oficiul și chemarea preotului!

Aprecierile superficiale de mai sus, cari par aproape generale față de obligămintul preotului ca „oficioș“, cătă vreme sunt susținute numai de indivizi străini de statul preoțesc, — tot numai în stadiul lor de „aprecieri“ vor rămâne, nesuferind cauza nici o schimbare. Dar îndată ce aceste aprecieri intră și în internul statului preoțesc, — „aprecierile“ ar deveni fatalmente constatări, cari apoi ar trage după sine incalculabile daune sublimității cauzei.

Din fericire însă ne place a constata cu toată pozitivitatea, că clerul în general și cu deosebire clerul român vede lucrurile în adevărata lor lumină, înțelege și simte, că „ocupația“ lui, cu abatere dela aceea a altor funcționari, — nu se mărginește în funcțiune la timp sau ore de oficiu, ci ea e de o continuitate neîntreruptă, dat fiind, că sufletul pe care-l nobilitează și cultivă este de continuitate vecinică, — „este osirduitor, pe când trupul este trecător“.

De, preotul în funcțiunea sa se ocupă cu nevăzutul, cu nemuritorul, cu sufletul!

De aici sublimitatea direcției sale și imensa greutate a oficiului său în comparație cu ocupația altor funcționari lumești. Funcționarii profani au „ore de serviciu“, în cursul cărora deapănă mereu la ghemul materialului impus, cu mai mult sau mai puțin spor, amăsurat energiei prestate. Întreruperi și chiar întreruperi rămân mult-puțin neobservate în mersul sfacerii.

În funcțiunile preotului însă o atare înținută și procedură este eschisă, căci în oas contrar își strică, atât sieși, ca direcție pastorală preoțească, cât și peste tot progresul funcțiunilor altor oficiali lumești, fiindcă luatul etnic-moral, care constituie baza existenței societății omenești, aici să plămuește și se face folositor și pentru acei funcționari.

Oficiul administrativ, sau de orice altă categorie, de sigur face mai pronunțat progres în afacerile oficiului său, cătă vreme materialul brut, — miezul sau masa individualităților, cu cari și pentru cari să ocupă — sunt preluate temeinic sub ra-

din Germania, care de fapt conduce lucrările, și care hotărăște dacă este sau nu potrivit să arete cele descoperite.

Toate săpăturile acestea, după cum se vede, sunt conduse de învățați germani, iar rezultatul muncii lor trece în Germania. Din cauza aceasta o parte din presa rusă a început o vie campanie împotriva guvernului rusesc, care n'a știut să profite de ocazie și să pună el mâna, prin arheologii ruși, pe importante urme istorice din Asia-Mică.

La 1906 patriarhul Nicodim din Ierusalim i se propusese să cumpere pentru 500 lire sterline chiar locul unde se fac acum săpăturile, dar sub motiv că nu sunt parale guvernul rusesc n'a aprobat cererea.

De asemenea se aduc acuzațiuni și institutului arheologic rusesc din Constantinopol, care dela înființare și până acum n'a dat nici un fel de roade și nici n'a putut afla din vreme de demersurile făcute de germani, pentru a începe lucrările și de cererea tinerilor turci de a li se pune la îndemână învățați arheologi, cunosători ai limbilor orientale pentru desvăluirea trecutului.

Din cauza aceasta rușii acum par să se fi hotărât să lucreze serios, ca cel puțin în viitor să poată face vre-o importantă descoperire științifică.

portul disciplinei moralei publice, toamă prin activitatea pastorală a preotului.

Adecă lucrul e cât se poate de clar: toți oficialii năsușe a menține și promova interesele societății mai mult sau mai puțin în direcție materială lumească, în vreme ce direcția pastorală a preoției cultivă părțile mai nobile ale ființei omenești, — calitățile sufletești.

În ce adecă constă oficiul și obligămintul preotului? El în sfera sa de muncă are să crească, nu numai cetățeni pentru patria cerească, ci tot odată să impopuleze fața pământului cu elemente pașnice și de ordine... cari se împodobească lumea cu fapte mărețe. Preotul lucră la înaintarea păcii generale, la fericirea familiei și la înflorirea statului.

În firul acestei ordine de idei cine nu vede deci, că nobilitarea masei, prelucrarea elementelor brute în material capabil și accesibil de ordine și progres, — condiția supremă de existență și înflorire a tuturor statelor civilizate, — să vrea din partea păstorilor sufletești? Evident, că fiind apreciate aceste circumstanțe reale, ar trebui, ca statul prin organele sale să lucreze mână în mână cu biserica, înlesnindu-i acesteia munca grea și nobilă, totmai în interesul său propriu... Regretabilele constatări observate însă nu totmai arareori, că acele organe adesea chiar stângine biserica în activitatea sa, — ne îndrumăză la puterile noastre proprii.

Cătă vreme vânturi liniștite și prielnice au atins pânzile corăbiei bisericești, aceasta a fost condusă și cărmuită cu mai puțină efortare pe largul ocean al înaintării și progresului.

Astăzi însă, când nu vânturi împingătoare cătră malul mântuirii, ci adevărate uragane interne și externe o lovesc din toate părțile, amenințându-o cu înecoare, cărmăciul numai cu puteri încoardate și unite o mai pot susține la suprafață, înaintând încoet și cu greutate.

Cu puteri unite! Iată lozincă de salutare a corăbiei, care ne-a adăpostit nerămur prin primejdiile „viforului ispiteilor“!.. Mulțămă înțelepciunii supremului cărmăciului al bisericii noastre, căci la timp oportun a dat această lozincă!.. Mulțămă tacticii prudente și agerei prevederi practice a I. P. S. Domn Arhiepiscop și Mitropolit al nostru *Ican*, care prin organizarea unității puterilor de muncă rodnică, atinsă prin introducerea conferințelor preoțești, a înlesnit munca noastră grea de păstori sufletești, făcând cu puțință, ca biserica, făcând față multelor miserii de diferite proveniențe, să poată înainta în cădrele sale normale. Căci cine nu cunoaște și nu observă până la evidentă roadele atinse prin conferințele preoțești, introduse în ultimul deceniu?... Câte chestii de ordin public social bisericești și moral-oreștinesc nu s'au scos la suprafață prin aceste conferințe?... Câte idei salutare, ivite în urma schimbărilor reciproce de păreri, nu s'au ventilat în aceste corporațiuni de înalte interese, și câte din acestea nu s'au intrupat, putându-se lauda astăzi cu roade pozitive?..

De, roadele sunt evidente, ba sunt chiar îndestulătoare, considerând, că aceste conferințe abia în timpul mai nou au căpătat viață la noi, că în primul deceniu al existenței lor au fost așa zicând numai niște probe sau încercări, că oare putea-vom arăta rezultate? Au fost niște intrinzi de preoți, cu program de muncă măsurat, învârtindu-se aproape esalosiv în

S'a pus la oale înființarea de societăți speciale arheologice orientale, iar o secție va fi înscrisă numai cu studiarea Palestinei, care-și va avea sediul în Ierusalim, la legătuirea rusă de acolo. De altfel la această legătuire există mai de mult un muzeu istoric, care însă s'a mărginit să adune lucruri descoperite numai prin întâmplare, fără să fi întebuit mijloacele științifice și fără să fi făcut sacrificii bănești.

Dar din toate aceste pregătiri ale Rusiei, de a nu rămâne în urma Germaniei cu descoperirile științifice, teamă ne este, ca și de data aceasta Rusia să nu facă mai multă politică decât știință.

Vorbe înțelepte.

Norocul vine ca lanțuri în picioare, încoet și greoiu, ca să l poți prinde; dar când se duce, sfărâmă lanțurile ca se poată fugi ca gândul de iute. Înzadar alergi după el, că nu-l mai poți prinde.

De cănele care latră mult să nu te temi, și nici de omul care vorbește mult. Să te temi însă de tăcerea omului rău, ca și de tăcerea cânelui rău.

Viața omului ar fi foarte scurtă, dacă nu ar fi nădejdea, care să o lungească.

cercul de activitate contemplat de urzitorul acestor conferințe. Trecând însă acum peste acest prag de probă, iată că tot ael înțelept urzitor dorește a amplifica cercul de activitate al acestor conferințe, și a abate activitatea acestora cătră cărările multilaterale reclamate de feluritele trebuințe sociale-bisericești!.. Contemplează deci o nouă organizare a acestora, cu cere de activitate lărgită, cu program de muncă mai amplificat și mai precis. În scopul acesta să se lărgită și păreri rășalele ale preoților, cari trăind prin păturile largi ale poporului credincios de diferite aptitudini, pot concurge cu indicii și păreri apreciable, ajutând estmod în măsură însemnată, ca această nouă organizare a conferințelor preoțești să poată înbrățișa tot necesarul și să poată dezvoltă o activitate unitară.

Crezând de folositoare ventilarea acestor chestiuni, în interesul cristalizării părilor, chiar și pe această cale, îmi permit a arăta păreri mele în această materie.

Sunt de părere că, conferințele preoțești să se țină, nu numai în centrele protopresbiterale, ci și în parohiile din tract, și anume, nu numai „în casuri excepționale“ și nu numai „în parohiile frunțate“, ci în oricare parohie, unde să cere trebuința de conlucrare a mai multor puteri. Unele apucături stângace și păgubitoare, înaluate în miezul poporului, ca concubințele, neregiositatea, înstrăinarea prea vădită de biserică și așezămintele străbune... duhul slăbioaniei de a să desrăia cu ușurință și fără muștrări de conștiință de vestmântul credinței în care s'a pomenit: cu bun succes să pot combate prin conferința preoțească, ținută în localitatea cu prioina. Cunoșc aproape temeinic mersul de judecată și înclinările sufletești, cunosc în multă măsură și scăderile poporului nostru credincios din protopresbiteralele Hunedoara, Hațeg și Deva. Acest popor — cu ocazia unei conferințe preoțești — când vede în satul său pe protopopul tractului... vede preoți mulți... și din depărtări mari... simte că aceștia toți l'au cinstit prin venirea lor... Aleargă deci cu mie cu mare la biserică! Eată un succes, căci mulți din aceștia, nici chiar ei nu știu decând n'au văzut fața altariului!..

Aude aici sfaturile înțelepte din firul predicii, și cu toată împetirea lui... ceva să leagă de el... Dacă toți preoții tractului, în frunte cu protopopul, au venit la el în sat — fără plată... el vede, și acum în adevăr înțelege, că aceștia îi sunt adevărați păriești... vede că l'ubesc cu adevărat și începe a crede în șusele lor... Succesul va fi întreit ca cel obținut de „conferința religioasă“, la care sunt de față de regulă preoții vesini, pe cari poporul îi cunoaște. E aproape sigur, că aceea ce nu să poate s'ajunge în mod satisfăcător prin salutarele „conferințe religioase“ — să poată obține prin conferința preoțească, ținută în cutare sau cutare comună. Evident, că în cazul acesteia conferințele preoțești nu se pot ține numai în zilele de lucru. Aici numai în Dumineci și sărbători ar putea avea loc, ca să poată fi adunat popor la biserică. „Dauna“ provenită din lipsirea preoților dela biserica lor în o zi din an să rebonifice însutit prin eventualul câștig moral, obținut la poporul unde s'a ținut conferința... Apoi și S'ta Scriptură zice, că „păstoriul cel bun lasă turma de 99 oi și caută după a suta — cea răătăcită — și dacă o va găsi, să bucură de ea mai mult ca de cele 99 ce nu s'au răătăcit“!..

Pe lângă conferințele preoțești tractuale ar fi de nespuns valoare și de foarte mare folos „conferințele generale“ ale întregii preoții eparhiale și chiar mitropolitane. Acestea ar fi conchamate și conduse de Arhiepiscopul-Mitropolit, sau lociitorul acestuia, din 3 în 3 ani, în centrul mitropoliei. Membrii acestei conferințe ar fi, pe lângă protopresbiterii tractuali, ca membri naturali, câte 3 preoți din fiecare protopresbiterat, cu mandat pe câte 6 ani. Agende de acestor conferințe generale ar fi:

a) selecționarea celor mai momentuoase și mai importante concluze aduse de diferitele conferințe preoțești tractuale și impunerea acestora în mod obligator pentru toate tractele.

b) Censurarea și selecționarea celor mai bune predici ținute în conferințele preoțești și în „conferințele religioase“ și editarea unor volume valoroase de predici practice.

c) Înjghebarea unui fond cultural preoțesc, din ale cărui interese să se premieze cele mai bune predici și eventual alte lucrări de interes practic pastoral-preoțesc.

d) Discutarea deosebitelor chestiuni de ordin pastoral, ce privesc în general întreaga preoție. Tot aici s'ar putea discuta și eventual rezolva și chestia gingașă

a uniformisării măsurilor stolare preoțești, această epă tulbură în care pescuiesc cu predilecție mulți chemați și nechemati, și din care au izvorit și izvoresc multe neajunsuri, cauzând însemnate pagube morale și materiale în sinul preoției și a poporului credincios.

Instituția conferințelor generale preoțești, fiind expresia fidelă a întregii preoții, și ocupându-se în mod autodictorial pe lângă chestii din ordin pastoral și de chestiuni ce ating direct interesele morale și materiale ale preoției, ar da întrupare „organismului preoției” accentuată atât de des în timpul din urmă. Evident, că o „organizare” contemplată în acest chip n'ar mai suferi bănelile unei organizări clericale separatiste. Tot ce s'a arătat până acum de o pătură a preoției noastre dornică de o organizare oarecare a preoției, s'ar înfăptui în chipul acesta, întărind încă temelile bisericii, și nu slăbindu-le.

Referitor la „conferințele religioase” (grupuri preoțești de a slui în sobor), cari în protopresbiteratul Hunedoarei s'a practicat mai de mult, s'ar recore:

1. Că absențările să fie și aici evluite de transgresiuni disciplinare. Absențările nemotivate și repetate, pe lângă pedepsele prestate în favorul fondurilor tractuale, să fie arătate și P. V. Consistor spre a fi trași culpabili în cercetare disciplinară.

2. Conducătorii grupurilor să grijească, ca cu toată ocozile să se redacteze procese verbale despre cele petrecute, iar predicile rostite să se alăture la protocol, pentru ca la timpul său să poată ajunge la selecționarea făcută din partea conferinței generale.

3. Conducătorii și membrii grupurilor să facă o severă revistă în parohia respectivă și să se informeze în mod nemijlocit, dacă cele hotărâte de conferințele preoțești s'au executat prompt ori nu? și în raport să arate amănunte faptice și drepte.

4. Toate ceremonialele săvârșite de conferințele religioase: maslu, festin, eșirea cu procesiune la câmp etc. etc. să se facă fără plată, chiar și dacă ar feri plată poporului, ca astfel oamenii să se convingă cât mai mult despre deosebirea dintre părinții lui sufletești și ceilalți slujbași.

Cristalizarea părerilor e foarte necesară, pentru ca să se poată contempla o organizație a conferințelor preoțești cât se poate de perfectă, de aceea ași dori să-și spună și alții cuvântul.

George Răin
paroh.

Arestarea artistului Bărsanu.

Am dat și noi, după celelalte ziare românești, știrea despre arestarea artistului dramatic Z. Bărsanu, pe motivul, că a agitat prin declamarea poemului Carmen secular, și că a fost pus în libertate după plățirea unei amende în sumă de 60 coroane. Știrea astfel dată nu corespunde pe deplin adevărului. Știrea faptică a lucrului o lamurește cineva în numărul din urmă al „Gazetei Transilvaniei”, scriind în chestia arestării lui Bărsanu următoarele:

„Arestarea, corect zis deținerea artistului Bărsanu, și nici decât expulzarea lor, s'a întâmplat în Rodna-veche la călătoria artiștilor către Vatra Dornă din Bucovina, pentru simplul motiv de abatere dela programul, pentru care au primit dela protopretura din Rodna-veche permisiunea fără nici o șovăială.

Că artiștii noștri ar fi fost eliberați la intervenirea unor domni numiți sub condiția, că până în zorii zilei să părăsească țara în care s'au născut și au drept ca ori și care cetățean ungur și să plătească o amendă de 60 cor. pentru „agitatie” ce au provocat-o prin declamarea poeziei Carmen secular, încă nu corespunde într-o parte, oăci despre o silință a părăsi țara n'a fost vorba; chiar artiștii doreau doar să continue drumul lor către locul destinat Vatra Dornă, unde aveau să dea reprezentația anunțată de mai înainte.

Protopretorele Rodnei-vechi d-nul G. Hozsda, la pertractările cu domni, cari au intervenit pentru eliberarea deținuților, le-a pus alternativă: cercetarea cazului la prețură, escortarea la Bistrița și cercetarea acolo, ori o amendă corespunzătoare pentru abaterea dela program.

Firește, s'au învoit cu toții, atât artiștii, oăci și domni cari au intervenit, mai bucurându-se plățirea amendei, decât la urmarea cercetărilor la prețură, ori escortarea la Bistrița, unde ar fi pierdut, nu 2—3 oare, cât a durat de fapt pertractarea în Rodna-veche, ci eventual săptămâni de-a rândul.”

NOUTĂȚI.

„Nărvul din fire, n'are lecuire” zice înțelepciunea proverbului românesc. „Tribuna” în numărul său din 2/15 August a. c. sub titlul „Din durerile școalei” publică o corespondență plină de invective la adresa consistoriilor române de ambele confesiuni. Că nu s'ar fi îngrijit de urcarea salariilor inv. după noua lege școlară; că n'ar fi intervenit pentru apărarea învățătorilor suspendați sub diferite pretexte; că s'ar fi îndemnat pe învățători să voteze la alegerile dietale cu candidații guvernului, și alte nesdrăvăanii de aceste. Încât privește consistorul arhiepiscopiei noastre, suntem autorizați a declara în modul cel mai categoric, că cele afirmate în scrisoarea din „Tribuna” nu corăspund adevărului. Pentru regularea competențelor învățătoresci consistorul a făcut eforturi extraordinare, trecând bugetele preliminate cu zeci de mii; a intervenit pentru apărarea învățătorilor, de câteori i s'a părut, că aceștia sunt persecutați, ori disciplinați pe nedreptul. Dovadă nenumăratele remonstrații, tocmai în interesul învățătorilor din comitatul Făgărașului; pentru regularea salariilor cu ajutor de stat a intervenit în scris și cu graiul la toate forurile, dela cari depinde dobândirea aceluia. Adevărat, că sunt unele comitate în cari rezolvirea cererilor pentru dobândirea ajutorului de stat — din anumite motive, — să trăgănează cu anii; între aceste e și comitatul Albei-inferioare. Un om cu scaun la cap însă nu va putea atribui consistoriului această trăgăneare, sau lipsă de bunăvoință, ci mai curând altor împrejurări, bine cunoscute celor ce vreau să înțeleagă. Atât, — deocamdată!

Atentat asupra banului croat. Dami-neoă s'a săvârșit un atentat în Budapesta asupra banului din Croație, Dr. Tomašić. Acesta ședea pe scaun, cu un funcționar înalt al său, pe cheul Dunării, când un necunoscut se apropie de el și începe să-l lovească cu pumnii și cu bastonul. Loviturile au fost prinse de funcționarul din societatea banului, iar insultatorul a fost prins de poliție și arestat. E un farmacist din Zagreb, și se crede că e vorba de un atentat politic. Ministrul president al nostru, căruia i s'a depeșat numai decât întâmplarea la Tâtra-omnicio, unde se află, a trimis telegramă banului, în care și exprimă indignarea pentru cele întâmplate și totodată bucuria, că banului nu i s'a întâmplat nimica. Atentatorul va fi dat în judecată.

Adunarea dela Ohaba-bistra. În 20 August n. era să se țină o adunare populară în Ohaba-bistra, lângă Caransebeș, care însă, din motivul, că în comună s'au ivit mai multe cazuri de boale contagioase de copii, nu se va ține. S'au făcut pașii de lipsă, pentru ca să se poată ține în comuna învecinată Glinboaca.

O jalbă îndreptățită. Comuna Racovița are proces cu comuna Avrig, pentru o bucată de pădure și dreptul de pășunat pe un munte. Pertractarea procesului, în care vor fi ascultați peste 300 de martori, se va face în prima jumătate a lunii Septemvrie, la fața locului, pe munte. Referent în acest proces e judele de tribunal Klie Antal din Sibiu, care nu posedă limba română. Racovițenii, cari sunt acușați în acest proces, au cerut dela tribunalul din Sibiu trimiterea la fața locului a unui judecător român, ori știutor de limba română, — dar rugarea lor nu a fost luată în considerare. Comuna a trimis apoi la ministrul de justiție o deputațiune, care prezentată de dl deputat dietal Dr. Siegescu a fost primită în audiență în 3 August, și membrii ei au venit acasă cu declarația ministrului, făcută în fața delegațiunii, că cererea lor e justă și că va lua măsuri să li se împlinească. Deputațiunea a fost condusă de preotul Valeriu Florian.

În tipografie proprie. Ziarul „Românul” apare cu începere de ieri, Marți, în tipografia „Concordia” din Arad, proprietate a comitetului național. Tot în tipografia aceasta nouă și bine asortată a fost tipărit și numărul din urmă al foaiei „Poporul Român”, care acum nu mai apare în Budapesta, ci în Arad.

Cursurile dela Vălenii de munte. Luni 1 August v. s'a făcut închiderea cursurilor de vară în Vălenii de munte, rămânând, ca la anul viitor cursurile să se facă în localul cel nou și vast, care va fi construit până atunci. În anul acesta prelegerile le-au ascultat 205 de inși: studenți, studențe, profesori și alte persoane.

† Bănuța Șerban născ. Streza, bunica după mamă a dl deputat dietal Dr. Nic. Șerban, a decedat Vineri, 11 August n. în frumoasa etate de 98 ani. Odihnească în pace.

Sfințire de biserică. Biserica de nou renovată din comuna Almașulmare-Susei tractul Geosgiului, va fi sfințită Sâmbătă în 6 August v. (19 st. n.) prin dl Ioan Popovici, protopop al Geosgiului, ca mandatar al Escolenței Sale, Domnului Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu.

Caz de moarte. În Carloveț a murit mama I. P. S. Sale, a Patriarhului sârbesc Lucian Bogdanovici. I. P. S. Sa se afla la băi, în Carlsbad, unde a primit știrea despre grava îmbolnăvire a mamei sale. A plecat numai decât spre casă, dar în Budapesta l'a așteptat vestea, că mamă-sa a murit deja. Însmormântarea defunctei s'a făcut Luni.

Cartea de rugăciune a cardinalului Gruscha. Regele Ferdinand al Bulgariei și-a exprimat dorința, că ar vrea să aibă cartea de rugăciune, pe care bunica sa a donat-o, acum de curând defunctului arhiepiscop al Austriei Gruscha, cu ocaziunea sfințirii sale întru preot. Cei incredințați cu conșcieriarea averii rămase de bătrânul cardinal au promis, că dacă s'a va afla cartea de rugăciune, o dau fără îndoială Regelui bulgar, pentru care are o valoare în-doită.

† Israels Iosif. Din Haga se vestește că acolo a murit pictorul vestit olandez, Iosif Israels, în etate de 87 ani.

Conții între ei. Ca întregire a notiței date sub titlul acesta în numărul penultim, putem comunica cetitorilor noștri, că contele Károlyi a provocat la duel pe contele Sternberg, și că duelul a avut loc Duminică, în Pojen. Ambii duelanți au fost ușor răniți. Acum sunt amici și oameni de omenie iarăși amândoi!

Călăul e nemulțămît. Călăul Bali Mihály, care a făcut în Seghedin săptămăna trecută executarea criminalului Szalma, și-a prezentat procuraturii scoteala, cu suma de 307 coroane; dar procurorul regeș i-a plătit numai 225 coroane, cu observarea, că pentru munca sa și etăta e destul. Bali însă nu e mulțămît; ci a apelat la ministrul de justiție, cerând dela acesta să-i onoreze după merit și cuviință munca!

Foaie republicană. Fostul deputat independent în dieta trecută, Nagy György, saoul care a ofensat sub mantaua imunității pe toată lumea, s'a hotărât să scoată o foaie republicană maghiară, în care se scrie, — dupăcum spune în prospectul împărțit în țara întreagă, — adevărul despre toate și despre toți, deci și despre un oarecare Francisc Iosif I. Foaia apare la 14 a fiecărei luni, întru amintirea zilei de 14 Aprilie, când a fost dețronat Maiestatea Sa la Debrețin. Costă la an 10 cor. De ce nu 14 cor., tot întru amintirea aceleii zile?... întrebăm noi.

Biologia și igiena omului pentru uzul școalelor civile și superioare de fete de Dr. Adolf Iuba, tradusă în românește de Dr. Ilie Bau, a eșit de sub tipar și se poate procura dela direcțiunea școalei civile de fete a Asociațiunii. Edițiunea maghiară este aprobată de ministrul instrucțiunii publice; edițiunea românească încă se va înșeina, în scurt timp, pentru a obține clausula de aprobare. Scrierea aceasta se poate întrebuița cu folos și în seminariile teologice și, ca manual pentru studenții în pedagogie. Cartea e provăzută cu 55 ilustrațiuni practice, bine executate. Costă numai 2 coroane.

† Anton Purcherea, fost comerciant, a adormit în domnul în Brașov, Duminică, în etate de 88 ani. A fost înmormântat ieri, Marți, în Brașov. Odihnească în pace!

Meeting mare. Un meeting, ca și care nu s'a mai pomenit de multă vreme, e vorba să se țină astăzi, Mercuri, în Bruxela. Vor participa peste 200,000 de persoane, astfel, că trebuie ținut afară, sub cerul liber. Scopul e: demonstrare în contra actualei legi electorale și reclamarea unei legi electorale moderne. Vor lua parte la meeting, nu numai muncitorii socialiști ci și partidele opoziționale parlamentare, cu toți aderanții lor.

La fondul Dr. P. Șpan pentru ajutoarea copiilor de Moți, aplicați la meserii, au mai dăruit: Matei Nicoară, paroh (Rucăr) 1 cor.; Alexandru Băsan, paroh (Poian-Âmpoței) și soția sa Eva născ. Tandrău, în memoria cunnaței resp. surorii lor Teresia măr. Trifa, fostă preoteasă în Mogoș Miclești, 2 cor.; George Buca, învățător (Rucăr) 50 bani. Ștarea fondului cor. 965 03. Pentru prinos aduce calde mulțămite, în numele comitetului „Reuniunii meseriașilor români sibieni”, Vic. Tordășianu, prez.

Bioscopul Apollo din piața Hermann continuă a da reprezentațiuni succese și interesante, în fiecare zi de lucru la orele 6 și jumătate și 8 și jumătate, iar în Duminică și sărbători la 3 și jumătate, la 5, la 6 și jumătate și la 8 și jumătate. Vineri nu se dau reprezentațiuni. Reprezentațiunile sunt bine cercetate totdeauna.

Din România.

Muzeul casei bisericești.

Încă un lucru vrednic de laudă se face în România: comisiunea monumentelor istorice, pusă sub controla ministrului de instrucție și prezidată de domnul J. Kallinderu, a luat hotărârea, ca să fie copiate în gips și colectate toate fronsi-pițele bizantine și alte lucrări de artă de pe la diferitele biserici din țară și dela multele mănăstiri, spre a putea fi păstrate modelele pentru posteritate. Hotărârea s'a luat pe temeiul raportului amănunțit, înaintat comisiunii din partea domnului sculptor C. Bălăcescu.

Începutul s'a făcut cu biserica din curtea închisorii Văcărești din București, care posedă frumoase desene și modele de artă bizantină. Se va continua apoi cu copierea și la celelalte biserici și mănăstiri din țară, astfel, că până la toamnă să fie terminată întreaga lucrare proiectată.

Copiile de ornamentice bisericești, adunate astfel de pe la toate bisericiile și mănăstirile din țara românească, vor fi așezate într-o sală spațioasă a casei bisericești din București, și vor forma o permanentă expoziție, pentru ceie vor voi să le vadă.

Primul aviator român ing. A. Vlaicu la Blaj.

Cu prilejul sărbătorilor culturale, cari se vor desfășura la Blaj în 28, 29, 30 August st. n. obștea românească va avea rare ferioare de a se defăța în zborul aviatorului nostru A. Vlaicu, care a ținut să înalțe nimbul sărbătorilor prin zborul său cu aparatul cel mai nou construit după sistemul propriu. — Zborul inginerului Vlaicu va fi un frumos gest în pervazul sărbătorilor jubilară a culturii române. Români de pretutindene, grăbiți a fi martori ai acestui triumf al științei române! Nu întârzați a răsplăti cu obolul vostru năzuințele la jertfa ce aduce un fiu al neamului și țării noastre pe altarul științei universale!

Spre orientare avizăm P. T. publico românească, că zborul va avea loc în a doua zi a sărbătorilor: Marți, în 29 August sau la caz de timp nefavorabil Mercuri, în 30 August st. n. între orele 5—7 d. a.

Biletele de participare de persoană:

1. Loc I. 10 cor.
2. „ II. 5 „
3. „ III. 2 „
4. „ IV. 1 „

Anunțările să se facă necondiționat până la 25 August, ca comitetul aranjator să poată lua măsuri pentru trenurile de lipsă, trimițându-se deodată prețul biletelor la adresa: Ioan F. Negrutiu jun. inginer Blaj—Balăcesfalva.

Comitetul aranjator.

NB. Gazetele românești sunt rugate să publice acest anunț în proximal număr și în numărul consecutiv.

Nr. 717/1911.

(300) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională română din **Cetatea-de-baltă** se publică prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

1. Salar fundamental 1000 coroane și anume: 500 coroane ajutor dela Preavenerabilul Consistor Arhidiecezan, și 500 coroane dela biserică.
 2. Cuartir, o odaie în edificiul școlai.
 3. Un stângin de lemne de foc și 10 coroane pentru grădina școlară.
 4. Cuictenalele se vor computa numai după 5 ani de serviciu la această școală.
- Cerere de concurs să se înainteze conform normelor în vigoare subsemnatului (u. p. Küküllővár) până la termenul indicat mai sus, concurenții să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a fi cunoscuți de popor, alesul va avea a cânta cu elevii Duminecă și în sărbători răspunsurile liturgice, apoi va ținea catichizația cu elevii cari vor cerceta școala de stat, și școala cu cei de repetiție.

Cetatea-de-baltă, 26 Iulie 1911.

Oficiul protopopesc gr.-or. al tractului Târnava.

Nicolae Todoran
protopresb.**Concurs.**

Prin aceasta se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” pentru întregirea posturilor învățătoresci din următoarele comune:

1. **Kosztalva (Costeni)**, salar: 300 cor. dela popor din repartitie, restul de 700 cor. s'a cerut ca ajutor dela stat, cuartir în natură și relut de grădină 20 cor.
2. **Kiskörtvélyes (Curtuiusul-mic)**, salar: 200 cor. dela popor din repartitie, 100 cor. ajutor dela Preaven. Consistor Arhidiecezan, restul 700 cor. s'a cerut ajutor dela stat, cuartir și grădină în natură, o jumătate sesiune urbarială din pădure, lemne de foc, din cari se va încălzi și sala de învățământ.
3. **(Poiana-porcului) Lăpos pataka**, salar: 300 cor. dela popor din repartitie, 42 cor. prețul lemnului de foc, 258 cor. ajutor dela Prea. ven. Consistor Arhidiecezan, restul de 400 cor. s'a cerut ajutor dela stat, cuartir și grădină în natură.
4. **Rohi (Rohia)**, salar: 300 cor. dela popor din repartitie, 300 cor. ajutor dela Preaven. Consistor Arhidiecezan, restul de 400 cor. s'a cerut dela stat, locuință în edificiul școlai și relut de grădină 20 cor. Cvin-civalele se vor socoti numai după serviciul neîntrerupt la această școală.

Învățătorii aleși la aceste școli sunt îndatorati a providea învățământul și în școala de repetiție, a forma cu elevii cor bisericesc, a-i conduce pe acestia în toate Duminecile și sărbătorile la biserică și a cânta cu ei la sta. liturgie.

La caz, când ajutorul cerut dela stat nu s'ar vota în decursul unui an școlar, atunci comunele bisericești, susținătoare de școli nu se obligă a prezenta învățătorilor întreaga dotațiunea normată în art. de lege XXVII din 1907, ci numai emolumentele statorite în acest concurs.

Concurenții să-și înainteze cererile provăzute cu atestat de botez, testimoniu școlar, absolutoriu pedagogic, și diploma de învățător, la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis, până la care termen li se dă voie a se prezenta în respectivele comune pentru a face cunoștință cu poporul.

Magyarlăpos (Lăpușul-unguresc), 28 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial al tractului gr.-or. rom. Cetatea-de-piatră în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

(298) 1—3

Vasilie Duma
protopresb.

Nr. 593/1910.

(270) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan în parohia de clasa I. **Bulzești-de-sus**, conform ordinului consistorial dto 10 August 1910 Nr. 9299 Bis. se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt jumătate din toate venitele constatate și cuprinse în coala B. pentru întregirea venitului preotesc dela stat.

Petițiile de concurs instruite în sensul normelor în vigoare au a se înainta la subscrisul oficiu în termenul deschis.

Brad, la 9 Iulie 1911.

Oficiul protopresb. gr.-or. al Zarandului.

Vasilie Dămian
protopresb.

Nr. 324/1911 prot.

(280) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci vacante din comunele bisericești jos înscrise ale protopresbiteratului Sibiu se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Riu-Sadului** salar 1000 cor. solvibil din cassa bisericeii, cuartir și grădină în natură.
 2. **Nucet** salar 1000 cor. adică 600 cor. din cassa bisericeii, iar 400 cor. întregire dela stat, cuartir și grădină în natură.
- Aleșii învățători după dispozițiile în vigoare sunt obligați a cânta în strană la utrenie a instrui elevii în toate cântările liturgice și a le executa cu ei în biserică în toate Duminecile și sărbătorile de preste an, prin urmare și în feriile de vară.
- Reflecții la aceste posturi își vor înainta la subsemnatul oficiu cererile lor instruite cu documentele prescise (Atestat de botez și dela școala medie, Absolutoriu pedagogic Diploma și alte eventuale diplome sau atestate de serviciu) în termenul sus indicat și se vor prezenta întrucât nu sunt cunoscuți în parohie și în biserică, nespective spre a se face cunoscuți.

Sibiu, în 22 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Sibiuului.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

Nr. 328.

(265) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător, dela școalele din comunele mai jos numite se scrie concurs, cu termen de 30 zile, dela prima publicare în acest jurnal.

1. **Ampoia** cu salar: 600 cor. dela biserică, cuartir și relut de grădină, restul prin întregirea dela stat, încă nevotată.
2. **Cetea**, postul I. cu salar: 640 cor. dela biserică și 360 cor. întregirea dela stat votată, — cuartir și relut de grădină.

Cerere de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu, în termenul indicat, îndatorându-se cel ales a instrui elevii în cântările bisericești, pentru a cânta cu ei în biserică unde fi va conduce în Dumineci și sărbători, preferiți fiind, în deosebi la postul de sub pct. 2, candidații capabili de a forma cor. Pentru a fi mai bine cunoscuți poporului, li-se recomandă concurenților a se prezenta, — pe lângă restricțiunile reglementare, — în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta.

Alba-Iulia, 12 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Alba-Iulia, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 279/1911.

(264) 2—3

Concurs.

În protopopiatul Săliștii sunt de ocupat următoarele posturi învățătoresci, pentru întregirea cărora se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în „Telegraful Român”, în condițiile mai jos înscrise:

I. In comuna Aciliu:

- a) Salar fundamental (1000) una mie coroane din cassa bisericeii, solvibil în 4 rate treilunare anticipative;
- b) Cuartir natural în edificiul școlai sau aiurea;
- c) Grădină școlară, unde învățătorul ales va fi îndatorat se instruize și copiii dela școala de repetiție economică în legumărit și pomărit;
- d) Pentru conducerea școlai de repetiție economică i se dă învățătorului o remunerație de (100) una sută coroane;
- e) Cuicuenalele i se vor socoti numai după anii de serviciu neîntrerupt la această școală;
- f) Totodată e îndatorat învățătorul, care va fi ales, să instruize copiii de școală în cântările bisericești, formând cu ei cor în mai multe voci spre a putea cânta în biserică la sfânta liturgie.

II. In comuna Gurarâului:

- a) Salar de (1000) una mie coroane și anume: 600 cor. dela cassa bisericeii, iar 400 cor. din vistieria statului;
 - b) Cuartir natural sau 40 cor. anual din cassa bisericeii;
 - c) Relut de grădină 20 cor;
 - d) Învățătorul va fi obligat a cânta în strană la Dumineci și sărbători și a propune și la școala de repetiție economică, fără remunerație deosebită.
- Ceice doresc a ocupa vre-unul din aceste posturi sunt invitați a se prezenta într-o Duminecă sau sărbătoare în comunele respective spre a face cunoștință cu poporul și a-și arăta abilitățile lor în cântarea bisericească.

Petițiile instruite cu toate documentele de lipsă în sensul regulamentului nostru

școlar se vor înainta în termenul indicat subsemnatului oficiu protopopesc.

Săliște, în 11/24 Iulie 1911.

Oficiul protopopesc al Săliștii în înțelegere cu comitetele parohiale din Aciliu și din Gurarâului.

Dr. Ioan Lupas
protopresb.

Nr. 2947/1911 pret.

(271) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **vice-notar** în comuna **Ludoșul-mare** (cercul Mercurea, comitatul Szeben) dotat cu 1000 cor. salar anual, prin această public concurs și provoc per reflectanții la acest post a-și înainta cererile lor instruite conform §. 6 art. I. din 1883, respective §. 3. art. XX din 1900 și cu atestatele despre serviciile lor de până acum subsemnatului oficiu protopr. până în **26 August 1911**.

Cunoașterea în vorbire și scris a limbii românești se recere necondiționat.

Ziua de alegere se va defige ulterior.

Mercurea, la 30 Iulie 1911.

Pimpretorul cercual:

Dr. Bruckner m. p.

ad Nr. 357/1911

(279) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională groco-orientală română din **Vălișoara** tractul Devei se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 1000 coroane din care 800 coroane repartitie dela popor, și 200 coroane ajutorul ce se va cere dela preaveneratul Consistoriu Archidiecezan.
2. Cuartir liber în edificiul școlai.
3. Grădină de legumi
4. Doi stângini de lemne de foc, din cari are a se încălzi și sala de învățământ.

Învățătorul ales este dator a conduce pre lângă școala de toate zilele (elevii dela 6—12 ani și școala de repetiție (elevii dela 12—15 ani), este dator să ție s'rană la vecernie și utrenie cu cantorul, să conducă copiii de școală în Dumineci și sărbători la biserică și să cânte cu ei la S-ta liturgie.

Sunt preferiți cei-ce vor dovedi că pot înființa cor și pot conduce.

Concurenții au a-și așterne cererile de concurs Preaonoratului Oficiu Protopresbiterial gr. or. din Deva și a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Vălișoara, din ședința comitetului parochial ținută la 13 Iulie 1911.

Nicolae Roman
paroh preș. comit.**Alexandru Resuga**
notarul comitetului.

Văzut:

Dr. Ioan Dobre
protopop.

Ad Nr. pp. 764/1911.

(289) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școalele confesionale gr.-or. române din acest tract, prin această se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” și anume:

1. **Butene** cu salar de 1000 coroane a) dela comuna bisericească prin repartitie 407 cor. 28 fil, b) din venitul cantoral 108 cor. 72 fil, c) ajutorul ce se va cere dela stat 484 cor. 1/4 jug. grădină, lemne de foc și cuartir liber în edificiul școlai.
2. **Calățele** cu salar de 1000 coroane din care a) 300 cor. din cassa bisericeii, b) 300 cor. repartitie dela popor, c) 400 cor. ajutor dela stat ce se va cere, 1/4 jug. de grădină, 2 stângini lemne de foc și cuartir în edificiul școlai.
3. **Cara** cu salar de 1000 cor. din care a) 600 cor. dela popor prin repartitie și naturalii, b) 400 cor. ajutor din fondul eparchial școlar, c) 1/4 jug. grădină și cuartir liber în edificiul școlai.
4. **Mănăsturul-ung.** cu salar de 1000 coroane a) 600 cor. dela popor prin repartitie, b) 400 cor. din fondul eparchial școlar, 1/4 jug. de grădină și cuartir liber în edificiul școlai.

Învățătorii din aceste comune, sunt dator a propune religiunea școlarilor de toate zilele și de repetiție, a cânta cu elevii răspunsurile liturgice în Duminecile și sărbătorile de peste an, și a instrui pe analfabeți în cetit și scris în timpul de iarnă.

Cuicuenalele se vor computa numai după serviciul neîntrerupt de 5 ani la respectiva școală.

Concurenții au să-și înainteze petițiunile subsemnatului în termenul sus indicat și să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare la s. biserică, ca să-și arete dexteritatea în cântări și ca să fie cunoscuți de popor.

Cluj, 21 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial rom. gr.-or. în conțelegere cu comitetele parohiale.

Tulin Roșescu
protopresbiter.

Nr. 517/1911.

(274) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc din parohia **Dânc** protopresbiteratul Ungurașului, se scrie concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”.

Salariul împreunat cu acest post este de 1000 coroane și anume: 170 coroane prin repartitie dela popor, 160 coroane din venitele cantorale, 200 coroane din ajutorul votat de Preaveneratul Consistoriu arhidiecezan, 170 coroane din întregire dela stat ce se spe-rează a se primi și cuartir liber în edificiul școlai, precum și grădina prescisa de lege sau în locul ei prețul aceleia după împrejurările locale.

Alesul învățător este obligat a funga și ca cantor la toate funcțiunile obvenenale și cerute de popor, și a cânta cu elevii răspunsurile liturgice în toate Duminecile și sărbătorile, prin urmare și în feriile de vară.

Alesul învățător va avea dreptul la primul cuicuenal numai după ce a servit la această școală 5 ani neîntrerupt.

Reflecții la acest post învățătoresc vor avea a-și înainta rugărilor de concurs instruite conform prescrierilor în termenul sus indicat la subsemnatul oficiu protopresbiterial și a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, a-și arăta dexteritatea în tipic și a fi cunoscuți poporului.

Fizeș-Sânpetru, 13/26 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial al Ungurașului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Pavel Roșca
protopresb.

Nr. 580/1911 prot.

(290) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala gr.-or. română din **Rodbav**, protopresbiteratul Agnatei se publică concurs cu termen de 30 de zile dela întâia apariție în „Telegraful Român” cu următoarele condiții:

1. Venitele sunt:
 - a) din repartitie școlară 5%, 32 cor. 25 fileri.
 - b) lemne dela comună (2 stângini) socotite în 40 cor.
 - c) subvenție dela biserică (tot prin repartitie) 327 cor. 75 fileri.
 - d) dela Vener. Consistor arhid. 200 cor. laolaltă 600 cor.
 - e) cvarit în edificiul școlai, iar în loc de grădără încă 2 stângini de lemne.
2. Învățătorul ales va avea să propună și la școala de repetiție și se îndatorează a conduce copiii regulat la biserică și a cânta cu ei la st. liturgie.

Concurenții să-și înainteze petițiile cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopopesc și să se prezenteze într-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a-și arăta des-toinicia în cântări.

Agnita, 26 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial al Agnatei în înțelegere cu comitetul parohial concertent.

Ioachim Muntean
protopresb.

Nr. 477/1911.

(283) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos înscrise, tractul protopresbiterial al **Abrudului**, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Bucium-Muntari** cu salar anual: 400 cor. repartitie și restul întregire dela stat, cuartir și lemne de foc.
2. **Ciuruleasa** cu salar anual: 600 cor. repartitie și restul întregire dela stat, cuartir și lemne de foc.
3. **Petrângeni**, cu salar anual: 447 cor. din cassa bisericeii și repartitie și restul întregire dela stat, cuartir și lemne de foc.
4. **Valea-Dosului**, salar anual: 800 cor. repartitie și restul dela stat, sau dela ven. Consistor.

Relut de cuartir și grădină.

La cuicuenalii învățători aleși pot re-flecta numai după un serviciu de 5 ani fără întrerupere la aceste școli.

Cei ce doresc a ocupa aceste posturi, își vor trimite petițiunile de concurs instruite cu documentele de lipsă la subsemnatul oficiu în termenul deschis și se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Abrud, 22 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al Abrudului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Petru Popoviciu
protopresbiter.